

Budgetdirektiv 2027

2027

Kungälv's Kommun – Utvecklingspartiet

Fastställt av Utvecklingspartiets styrelse, mars 2026

Detta budgetdirektiv fastställer Utvecklingspartiets prioriteringar och ekonomiska ramar för budgetarbetet 2027. Det grundas på bokslutet 2025, RAM-budgeten 2027–2032 och en strategisk analys av kommunens samlade projektportfölj – inklusive både beslutade och ännu ofinansierade projekt. Direktivet skall ligga till grund för kommundirektörens budgetberedning och sektordialogerna under våren 2026.

1. Den samlade projektportföljen – helhetsbilden

Kungälv står inför sin mest investeringsintensiva period någonsin. När samtliga kända projekt vägs samman kan den totala investeringsvolymen uppgå till 6–8 miljarder kronor fram till 2035 – mot rambudgetens planerade 3,1 miljarder. Det kräver portföljtänkande, tydlig prioriteringsordning och en ekonomisk ram som tål påfrestningar.

1.1 Projektkartan – status och risknivå

BESLUTADE PROJEKT – ingår i eller följer av befintliga beslut

Arenaområdet **BESLUT FATTAT – EJ FINANSIERAT**

Uppskattad kostnad: 1,5–2,4 miljarder kr (realistisk kalkyl: ca 1,75 mdkr i grundinvestering)

Ingår i rambudget: Nej – ingen budget fastställd

Finansieringsrisker: Arenaprojekt överskattar typiskt intäkter med 20–50 %. Driftkostnader kräver ofta löpande kommunalt stöd.

Följdinvesteringar: Parkering, kollektivtrafik, gatumiljö – sannolikt ytterligare 200–400 mnkr

Direktivets krav: Total arenabudget (inkl. följdinvesteringar) fastställs av KF innan nästa etapp beslutas. Kommunikation till medborgare skall alltid ange totalkostnad, inte delprojekt.

I dess nuvarande form får man räkna med kapitaltjänstkostnader om 10 miljoner/månad.

Åseberget – ca 1 500 bostäder **PLANERAT – EJ FINANSIERAT**

Bostäder: Ca 1 500 (kan utvidgas till 2 000 i senare etapper)

Ingår i rambudget: Delvis – exploateringsintäkter förutsätts men investeringar i följdservice saknas

Kommunala följdinvesteringar: Skola F–9: 500–700 mnkr. Förskolor: 200–300 mnkr. Väg + VA: 400–700 mnkr. Totalt: 1,1–1,7 mdkr

Systemrisk: Största enskilda drivaren av långsiktiga driftskostnader under kommande 40 år

Direktivets krav: Start kräver finansierad skola, VA och väganslutning. Etappvis utbyggnad – aldrig hela området på en gång.

PROJEKT SOM LURAR I VASSEN – ingen formell budget, men reella konsekvenser

Kexettomten – ca 1600-1800 bostäder OFINANSIERAT – HÖG TEKNISK RISK

Bostäder: Ca 1700 (vattennära läge med stora kvalitetspremier men också stora risker)

Tekniska risker: Sannolikt förorenad industrimark. Höjdskillnader 4–30+ meter kräver stödmurar och terrass. Klimatanpassning och översvämningsskydd obligatoriskt.

Kostnadsoäkerhet: Sanering: 100–400 mnkr beroende på förorening, vem får stå för kostnaderna. Geoteknik och kajer: 150–300 mnkr. Aröd/Eriksberg/Marstrand-erfarenheten visar att kustnära projekt systematiskt underskattas.

Parallell möjlighet: Parkstråk, gästhamn och husbåtsområde kan vara alternativ eller komplement till bostadsexploatering. Folkomröstning rekommenderas.

Direktivets krav: Geoteknisk förundersökning och saneringsinventering klar innan något beslut fattas. Ingen start utan fullständig riskanalys.

Biltema nedanför sjukhuset – ny trafiklösning UNDER PLANERING – TRAFIKKONSEKVENSN OKÄND

Karaktär: Handelsetablering som driver krav på ny trafikinfrastruktur kring sjukhusområdet

Kommunal risk: Korsningar, rondeller och vägkapacitetsutbyggnad bekostas typiskt av kommunen, ej etableraren

Samordningskrav: Måste samplaneras med sjukhusets egna trafikflöden, ambulans trafik och kollektivtrafik

Uppskattad kommunal kostnad: 50–150 mnkr beroende på lösning – ännu ej kalkylerat

Direktivets krav: Trafikanalys med kommunal kostnadsbedömning klar innan etableringsavtal tecknas. RoK obligatorisk.

Centralt höghus – 16–23 våningar + hotell 5 våningar TIDIG PLANERING – STADSBILDSPÅVERKAN STOR

Innehåll: Hyresrättslägenheter (16–23 vån.) + hotell (5 vån.) i centralt läge i Kungälv

Kommunal investering: Direkt: stadsbyggnadsinsatser, gaturum, parkering. Indirekt: infrastruktur för ökad befolkningstäthet centralt

Potential: Hyresrätter möter ett påvisat behov hos 18–32-åringar. Hotell stärker Kungälv som besöksmål och näringslivskommun.

Risker: Stadsbildspåverkan kräver bred medborgerlig förankring. Grundläggning i centrummiljö är kostsam. Parkeringslösning måste lösas.

Direktivets krav: Medborgardialog genomförs innan bygglov antas. Kommunens nettokostnad/nettovinst beräknas och redovisas öppet.

INFRASTRUKTURPROJEKT – delvis i rambudget, delvis ofinansierade

Trafikplats Grokareby (med Trafikverket) DIALOG PÅGÅR

Karaktär: Gemensamt projekt med Trafikverket – nödvändig för att avlasta E6/centralorten vid olyckor

Kommunal del: Medfinansiering + kringinvesteringar: uppskattningsvis 100–300 mnkr
Direktivets krav: Aktiv dialog med Trafikverket inleds Q2 2026. Kommunens åtagande redovisas KF före något bindande beslut.

VA-utbyggnad kustzon **LÖPANDE – SYSTEMISK UNDERSKATTNING**

Bakgrund: Aröd – +20 mnkr mot budget pga parkslide, förorenade massor, dåliga vägar
Framtida projekt: Kustzon VA pågår. Kexet-området kan innebära ytterligare 200–400 mnkr i VA-investeringar
Direktivets krav: 20 % kalkylreserv obligatorisk. Geoteknik klar före budgetbeslut. Invasiva växter inventeras alltid.

1.2 Samlad investeringsvolym och konsekvenser

Projekt	Lägsta (mnkr)	Högsta (mnkr)	Status
Rambudget 2026–2029 (beslutad)	3 100	3 100	Beslutad
Arena (grundinvestering + följd)	1 700	2 400	Ej finansierat
Åseberget (följdinvesteringar)	1 100	1 700	Ej finansierat
Kexetomten (sanering + exploatering)	300	700	Ej utredd
Trafiklösning Biltema/sjukhus	50	150	Ej kalkylerat
Höghus centrum (kommunal andel)	50	200	Tidig planering
Grokareby + VA kustzon	300	700	Pågår/dialog
TOTALT MÖJLIG PORTFÖLJ	6 600	8 950	

Kommunens låneskuld planeras till 4,4 miljarder 2029. Om portföljen genomförs parallellt kan skulden nå 6,5–8 miljarder kr 2032–2035. Vid 5 % ränta innebär 7 miljarder i skuld en räntekostnad på 350 mnkr per år – mer än hela budgeten för flera av våra verksamheter.

1.3 Prioriteringsordning för portföljen

När projekt konkurrerar om samma ekonomiska utrymme gäller följande ordning:

Prio	Kategori	Motiv
1	Välfärd och skola	Kärnuppdrag. Kan aldrig pausas.
2	Möjliggörande infrastruktur	VA, vägar, skolor som möjliggör exploatering.
3	Exploatering med realiserade intäkter	Åseberget, Kexet – etappvis och villkorat.
4	Tillväxt och attraktivitet	Höghus centrum, hotell – när ekonomin tillåter.

2. Ekonomisk ram och finansiella mål

2.1 Överskottsmål: höjs till 3–4 %

Bokslutet 2025 (212 mnkr, 5,7 %) ger kommunen styrkan att sätta ett högre mål. Med en projektportfölj på upp till 9 miljarder och strukturella välfärdskostnader som växer med 15–25 mnkr per år är 2 % otillräckligt. Nu visar ju också bokslut 2025 på att det egentliga resultatet är 65 mnkr efter särskilda aktiviteter borträknats, vilket ytterligare skärper kraven på högre överskottsmål.

- **Mål 2027: Minst 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.**
- **Ambition 2029–2032: 4 % när exploateringsintäkter realiserar.**
- Golv 3 % gäller även vid konjunkturedgång – utrymmet tas från investeringstakten.
- Engångsintäkter och tillfälliga statsbidrag räknas inte in i målet.
- Nettokostnadsandel: tak på 97 % – aldrig över detta utan fullmäktigebeslut.

2.2 Årlig investeringsram (portföljstyrd)

År	Max ram (skatt + avgift)	Kommentar
2027	700 mnkr	Etableringsfas
2028	750 mnkr	Beroende på skuldutveckling
2029	750 mnkr	Beroende på skuldutveckling
2030–2032	Max 800 mnkr/år	Endast om soliditet ≥ 30 %

- Alla projekt – inklusive Arena, Åseberget, Kexet och Biltema – konkurrerar om samma årliga ram.
- Projekt utanför ramen skjuts upp, ej in. Prioriteringsordning beslutas av KS.
- Soliditet får inte sjunka under 28 %. Låneskuld aldrig över 5,5 miljarder.

3. Skolan – kommunens viktigaste investering

Skolan är Kungälv's primära prioritering. Bokslutet 2025 visar att kostnaden per elev stiger 1,4–3,0 % per år utan motsvarande kvalitetsförbättring. Satsningarna måste vara rätt – inte bara stora.

3.1 Styrning: federation och rektorsansvar

- Rektorer ges fullständigt budgetansvar från 2027. Inga tilläggsmedel när budget är satt.
- Central samordning säkrar kvalitetsuppföljning – besluten fattas lokalt.
- Lärarnas faktortid återställs till 0,8 under 2027. Fler lärarassistenter och speciallärare.

- Läslyft: alla elever knäcker läskoden i åk 1. Ingen kompromiss.

3.2 Ökad vuxennärvaro – fem modeller

Fler vuxna i skolan utan proportionell lönekostnad. Fem modeller pilottestas under 2027:

1. Socialsekreterare i skolan via ny SoL – finansieras av socialtjänstens uppdrag

- Proaktivt arbete direkt i skolmiljö. Synlig vuxen för alla elever varje dag.
- Förebygger akuta placeringar. Kostnaden ryms inom befintlig socialtjänstbudget.
- Pilot: två skolor från hösten 2027.

2. Seniorer som resurspersoner – ersättning via busskort/kommunala faciliteter

- Pensionerade lärare, yrkesmänniskor och hantverkare som mentorer och läscoacher.
- Bryter äldres isolering. Noll lönekostnad för kommunen.
- Samordnas med Kungälv's Fritidsbank-modell.

3. VFU-studenter och gymnasiepraktikanter som assistenter – ingen direkt kostnad

- Barn- och fritidsprogrammet, vårdprogrammet, lärarutbildning.
- Kungälv blir attraktiv praktikkommun. Rekryterar framtidens medarbetare.
- Avtal med Mimers Hus och lärarutbildningar klart hösten 2026.

4. Daglig verksamhet (LSS) i samverkan med skolan – meningsfullhet åt båda håll

- Aktivitetsledarroller på raster, matsalsstöd, enkla assistentuppgifter.
- Skapar mening i daglig verksamhet och ger skolan extra vuxennärvaro.
- Juridisk och arbetsmiljömässig utredning före start.

5. Näringslivsmentorer – avtal med lokala företag

- Företagens medarbetare som yrkesambassadörer och mentorer.
- Stärker skola–näringsliv, inga direkta kostnader. Koordineras av näringslivsenheten.

Uppdrag till kommundirektören: Ta fram en samlad plan för ökad vuxennärvaro där minst tre av ovanstående modeller pilottestas under 2027. Planen skall inkludera måltal, uppföljningsstruktur och ansvarsättning. Redovisas i kommunstyrelsen senast oktober 2026..

4. Infrastruktur – förutsättning för allt annat

Infrastruktur är Kungälvns näst viktigaste område, skolan är viktigast. Utan fungerande vägar, VA, och kollektivtrafik ger bostadsbyggande negativa samhällseffekter snarare än positiva. Principen för perioden: infrastruktur möjliggör bostäder – inte tvärtom.

Projekt	Tidshorisont	Risk	Nästa steg
Trafikplats Grokareby	2027–2030	Medel	Dialog Trafikverket Q2 2026
VA kustzon (Aröd-modell +20 %)	Löpande	Hög	Geoteknik + 20 % reserv obligatorisk
Trafiklösning Biltema/sjukhus	2027–2028	Medel	Trafikanalys före etableringsavtal
Översikt nya primärstråk	2027–2029	Hög	Förutsättning för ÖP o FÖP
Ny ÖP med tillhörande FÖP	Löpande	Hög	Stadsplanering på riktigt
Järnvägsövergångar Kode + Ytterby (påverkan)	2027–2028	Låg	Slå ihop till ett projekt

4.1 Principen, infrastruktur före bostäder”

Exploatering av Oasen, Åseberget och Kexet får inte starta förrän följande är uppfyllda:

- Åseberget: finansierad skola, förskola, VA och vägenslutning klar eller kontrakterad.
- Kex-tomten: sanering kartlagd, geoteknisk förundersökning klar, klimatanpassningsplan godkänd.
- Undantag kräver politiskt beslut i kommunfullmäktige med explicit riskredovisning.

5. Välfärd – proaktivt och hållbart

- 10 mnkr för implementering av ny SoL. Mätbart effektmål: köpt vård barn/unga ökar inte mer än KPI.
- Habiliteringsersättning höjs 100 % 2027 och indexuppräknas årligen med KPI.
- LSS köpt vård följs månatligt – posten ökade 15 mnkr 2025 och budget 2026 är sannolikt för låg.
- Hemtjänststimmar +9 % 2025: översyn av behovsbedömning och arbetssätt under 2027.
- Samlokalisering äldreboende + förskola pilottestas i minst ett nytt projekt.
- Boenderotationsmodell (andelsinlösen äldreboende) utreds – kan frigöra villor och korta bostadsköer.

6. Organisation och styrning

- Kommundirektören presenterar ny förvaltningsstruktur senast 2027-06-30.
- Interna möten reduceras med minst 15 % under 2027.

- RoK (risk- och konsekvensanalys) obligatorisk före alla beslut som påverkar verksamhet och medarbetare.
- Bolagsstyrning via KF, inte KS. VD-uppdrag är heltid. Dubbla stolar tillåts inte.
- Kongahälla AB styrelse skall bli helt professionell med endast KSO och oppositionsråd som adjungerade. Ledamöter som har erfarenheter av bolag som omsluter miljarder anses meriterande.
- Kommunens samlade projektportfölj – inklusive ofinansierade projekt – redovisas öppet i årsredovisningen från 2027.
- Arenabudget kommuniceras alltid som totalkostnad, aldrig som delprojekt.

7. Uppdragslista till kommundirektören

Uppdrag	Ansvarig	Senast
Portföljstyrning: årlig investeringsram + prioriteringsmodell	Ekonomichef	Q1 2027
Total arenabudget (inkl. följdinvesteringar) för KF-beslut	Ekonomichef + SHB	Nov 2026
Plan ökad vuxennärvaro skolan (3 modeller pilotklara)	Kommdir + BoL	Okt 2026
Geoteknik och saneringsinventering Kexet	SHB	Dec 2026
Trafikanalys Biltema/sjukhus med kommunal kostnadsbedömning	SHB	Sep 2026
Drivande dialog Trafikverket – Grokareby	SHB + kommunchef	Q2- 2026
Medborgardialog centralt höghus (före bygglov)	SHB	2027
Förvaltningsstruktur – banbrytande förslag	Kommundirektör	Jun 2027
ÖP för hela Kungälv med FÖP:ar (extern part) inkl primärstråk	Kommundirektör + SHB	Jun 2027
Avtal VFU-studenter i Kungälvs skolor	BoL + HR	Höst 2026
Nettokostnadsandel – kvartalsrapportering från 2027	Ekonomichef	Kvartal